

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGASZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, havá a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmertelen leveleket csak ismert kézzől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, havá hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmertve küldendők.

Előfizetési árak:

Helyben	Vidéken
hét napig tartó:	postai székkel:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy hóra . . . 1 „	Egy hóra . . . 1.20

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések díja:

Nyolcz hatósón petitor egyszeri hirdetésnél 6 kr
Minden következőnél . . . . . 4 „
Bélyegdíj külön . . . . . 30 „
Nyitótér sora . . . . . 15 „

A pénzügyi bizottság és a képviselőház munkarendje. Csáky Albin gróf közoktatásügyi miniszter Bécsbe utazott. Mint értesülünk, a miniszter meghosszabbítja bécsi tartózkodását és ezért a pénzügyi bizottság kedden nem a közoktatásügyi tárczát, hanem az igazságügyi budgetet tárgyalja. A pénzügyi bizottság körülbelül e hó 24-re elkészült jelentésével s akkor a ház — talán 25-én — ülést tart, melyen az előadók a jelentéseket kinyomtatás végett beterjesztik. Így már 27-én ezeket szét is oszthatják a képviselők közt. Amint ez megtörténik, a ház hozzáfog a budget tárgyalásához.

A földmivelőési miniszter még ezen ülészek alatt törvényjavaslatot fog a képviselőház elé terjeszteni azon czéllal, hogy a Tisza-meder rendezése egyes esetekben a víz alatti terület rövid idő alatt foganatosítható legyen.

Az országos levéltár jelenlegi szervezőtől többféle átalakítást tervez a belügyminiszter. A jelenlegi szervezet ugyanis ideiglenes jelleggel bír s véglegesítése csak a szobán forgó átalakítások bekövetkezésével fog megtörténni. A miniszter ezen módosításokat a jövő év folyamára tervezi, még pedig a törvényhozás előleges hozzájárulásával és akként, hogy ebből az államkincstárra nézve újabb megterheletés ne származzék.

A képviselőház igazságügyi bizottsága szombati ülésében Kőrösi Sándor elnök az új ülészek elején üdvözlőlvén az igazságügyi kormányt s a bizottságot, erőt kíván a bizottság tagjainak a jelen ülészekben reájuk váró teendőkhöz. Ezután megválasztotta a bizottság az Olaszországgal 1890 július 8-ikán az irodalmi vagy művészeti művek szerzői jogának kölcsönös oltalma iránt kötött szerződés bevizsgálására vonatkozó törvényjavaslat előadójává Bekics Gusztávot, a bíróságok előtt felmerült büntetői költségek behajtásáról és elszámolásáról szóló törvényjavaslat előadójává Krátsik Ferenczet. Mindkét törvényjavaslatot a bizottság e hó 20-án 5 órakor tartandó ülésében fogadja el.

Külföld.

Crispi ellen. A Cavalotti tiszteletére rendezendő lakomán, mely tüntetés akar lenni Crispi minapi banketbeszédjé ellen, ötszáz ember fog részt venni, köztük hat kamarai képviselő és mintegy kétszáz olasz köztársasági egyet küldöttei. Imbriani és Bovio szintén megígérték ugyan részvételüket, azonban az utolsó pillanatban kijelentették, hogy a megjelenésben akadályozva vannak. Az olaszországi szocialdemokraták is távol tartják magukat ettől a tüntetéstől, sőt az a hír volt elterjedve, hogy a lakomát szét akarják robbantani. Azonban Diego Martelli kijelentette, hogy a banketnek egyáltalában nem lesz köztársasági jellege, sőt ellenkezőleg az összes ellenzéki pártokat egyesíteni akarják a Crispi ellen való közös támadásra.

A forradalmár kanton ügye. Berni jelentések szerint, a szövetségtanács felszólította és utasította a tessini szövetségi helytartót, hogy a tessini törvényes kormányt legkésőbb keddig helyezze vissza. A szabadelvék azzal fenyegetőznek, hogy a visszahelyezésnek ellene fognak szegülni; ez okból a szövetségtanács a szövetségi bizottság egy berni gyalogezredet bocsátott rendelkezésére, mely szükség esetén be fog vonulni Bellinzóna. A szövetségtanács utasította továbbá a szövetségi bizottságot, hogy a kantonban mindennemű gyülekezéseket tiltson meg. A második békeltető konferencia csütörtökre van Bernbe egybehívva, azonban a szabadelvék arra az esetre, ha időközben az ultramontán kormányt visszahelyeznék, távol fognak maradni a konferenciától; arra az esetre pedig, ha Crespini a visszahelyezésre vonatkozólag a szövetségtanács által szabott feltételeket nem fogadná el, úgy a kanton továbbra is a szövetségi kormány alatt marad. A tessini szabadelvi bizottság táviratot intézett a szövetségtanácsnak és a szövetségi gyűlés szabadelvi tagjaihoz, melyben kijelenté, hogy a tessini szabadelvék arra az esetre, ha az ultramontán tessini kormány visszahelyeztetnék, kénytelenek lennének a határt átlépni és a magukat Olaszországba expatriálni. Ez a kijelentés az összes német Svájcban óriási feltűnést keltett.

Legújabb posta.

Külföldre szorult Oroszország. Noha azokat a kitüntetések, melyeket az orosz kormány legutóbb francia tiszteknek az orosz hadsereg új felszerelésében való közreműködésükért adott, a Franciaországhoz való kitűnő viszony jelenléte miatt, azért ezeknek a kitüntetéseknek Oroszországra nézve mégis keserű melléküzi van. Pétervártól még nagyon jól emlékeznek vissza, hogy a krimeai hadjárat óta orosz erők új hadfelszerelések behozatalánál mindig elégtelenségnek bizonyultak és Oroszország mindig kénytelen volt a külföld segítségét igénybe venni. Oroszország ezuttal is kudarcot vallott a saját erejéből való új felszereléssel; ugyanez az eset ismétlődött a füsttlen löporral is és ismétlődni fog a Wolfram-féle golyóknál is, melyek Oroszországban egyelőre csak kíváncsiságot keltenek.

Orosz hadak a határon. A „Posta” egyhasábos cikket közöl az orosz fegyverkezésekről. Azt írja, hogy ezek a fegyverkezések fenyegető mervet öltenek. Lengyelországban 160,000 ember áll most, béke idején, ami 2 három-nedszer annyit, mint a mennyi ekkora nagyságu Németország határterületre jut. Ezenkívül — írja a „Posta” — folytatják az orosz hadsereg erősítését és mindig előbbre tolják. Mióta Bismarck herceg megtartotta 1888-iki februári híres beszédét, Orosz-Lengyelországba egy hadtest s két lovassági hadosztályt toltak előre; ehhez járult egy gyalog és négy lovas batteria s a határrégi állomások számát hatról tizenháromra emelték. Meglepi a rengeteg mennyiségű lovasság Orosz-Lengyelországban; a míg az összes orosz hadseregben 7 gyalogosa jut egy lovas, Lengyelországban már három gyalogosa jut egy lovas. Huszonhét lovas-ezredből 20 a határtól 16 kilométerny távolba van eltolva. A tüzéséget is már legközelebb megőröztik.

A harmas-szövetségi szerződés. A XIX. Siécle egy bécsi jelentést közöl a harmas-szövetségi szerződésnek a küszöbön álló közzétételéről, amennyiben Ausztria-Magyarországra és Olaszországra vonatkozik; egyes katonai pót-cikkeket azonban titokban fognak tartani. Eddig tudvalevőleg csak az Ausztria-Magyarország és Németország közötti szerződés szövegét közölték.

Naptár.

Október 13. Hétfő. Róm. kath. naptár: Kálmán, Ede. — Protestáns naptár: Ede. — Görög-orosz naptár (okt. 1.): Ten. — A nap két óra 15 perczkor, nyugszik 5 óra 17 perczkor.

HIREK.

A csanádi püspök Makón. Desseffy Sándor püspök október 18-án a délutáni vonattal érkezett Makóra. Múltó fogadtatására nagyban folynak az előkészületek. A diadal-ut a Sugárton, Fötéren és Sónáz-utcán át lesz, s a diadalkapnik munkában vannak, a lovasbandérium már szervezve van. Az arad-csanádi vasutak igazgatóságát is megkereste a buzgó rendezőség, hogy az állomásokat rendezesse fel. A megérkezés estjén rendezendő tárlásmenetben résztvevőre a különböző felekezetek egyház-tanács tagjai kérétek fel.

Aradmegye közigazgatási bizottsága ma hétfőn reggel 9 ór kor tartja meg október havi rendes ülését. Az ülés legfontosabb tárgyat az 1891. évi utfenntartási költségvetés fogja képezni.

A Kőlcsey-Egyesület választmányának ülése. Az aradi Kőlcsey-Egyesület választmánya vasárnap délelőtt érdekes ülést tartott. Antolik Károly elnöklöte alatt jelen voltak: Laukó Albert, Gurnesevics Lajos, Dömötör László, Rozsnyay Mátyas, Haslinger Ferencz választmányi tagok. Elnök megnyitván az ülést előadja, hogy itt lenne már az idő Zichy Mihály szép festményének az egylet részére való értékesítése. Zichy Mihály tudvalevőleg a Vértanuk Albumában kicsinyített alakban megjelent; képet a Petőfi-Társaságnak ajánlódotta azzal, hogy azt az átadás előtt az aradi Kőlcsey-Egyesület értékesítheti. A tárgyhöz szólott Antolik, Rozsnyay, Dömötör és Laukó. Végül elhatározták, hogy az egylet a gyönyörű képet eredeti nagyságában többszörösített Angerer és Göschl bécsi cégénél 2000 példányban és e képet fogja adni az egyesült tagjainak az évkönyv helyett. A

szép képet azonban csak azok kapják, akik tagdíjjátrálékban nincsenek. Az aradi tagok maguk veszik át majd a képet az egylet helyiségében, míg a vidékieknek meg kell fizetniük a csomagolási díjat. A képből mintegy ezer darabot el fog árusítani az egyesület. A 2000 darab kép kiállítására 240 frtba fog kerülni. A Petőfitársaság elnökségét értesítették, hogy a 2000 példány elkészülte után az eredeti Zichy-képet azonnal átbocsátják tulajdonába. Szóba került ezután az is, hogy az ősi hónapokban mért nem rendezett felolvasásokat az egyesület. Elnök azt felelte, hogy a közönség ez idő szerint annyira igénybe volt véve minden oldalról, hogy az egyesület nem léphetett fel. Jövőhagyó tudomásul vették, hogy az elnök koszorut tett a 13 vértanú szobrának alapjára. Felolvasták a nagyhalmai iskolások kérvényét, melyben az ottani magyar nyelvű iskola számára segélyt kér. Az egyesület eddig is segélyezte ezt az iskolát és a választmány elhatározta, hogy a folyó évre is ad 50 frt segélyt, de ez összegyet csak jövő évi január hóban fogja folyósítani. A felvidéki közmivelőési egylet kongresszusra hívta az egyesületet. A meghívót egyszerűen tudomásul vették. Pénztárnok bejelentette, hogy az évi bevétel kettő 1921 frt 83 kr., a kiadás 883 frt 99 kr., tehát maradt 1038 frt 84 kr. Ebből töké 800 frt, költő 231 frt 84 frt. Végül tagokká felvették: Farkas Béla, Hess Aladár, Deutsch Vilmos, Lengyel Tivadár, Nuszbaum Zsigmond, Nagy Vilmos, Tiszay Kálmán, Bing Hugó, Tewrewk István, Bildhauer Regina, Róthán András, Held Ede dr, Löwinger Mártha, Politzes Fülöpné. Ez évben belépett eddig 39 tag. Ezzel az ülést véget ért.

Uj magyar állampolgár. Gregor Ede, aradi lakos, a magyar állampolgárság kötelekibe felvételét és Salacz Gyula polgármester előtt letette az állampolgári esküt.

Az aradi nemzeti ünnepélyeknek — mint lapunkat most értesítik — aligha volt, a nagy idők nagy emberei közül, érdekesebb és tiszteletreméltóbb alakja, mint Andrassy Rafael, jelenleg brassói szentferenczrendi szerzetes. A 77 éves öreg urat, kit országzszer „Rafi bácsi” néven ismer a történetírás és a hazafitü kegyelet, 1852. január 24-ének éjjelén — mint Jakkori marosvásárhelyi gvardiánt fogták el, onnan Nagy-Szebenbe hurcolták, hol két évi és három hónapi sötét börtön után a hadi törvényszék két általi halálra ítélte még három társával: Horváth, Gálffy és Törökkel. Ez utóbbiakon a halálbüntetés végre is hajtatták, a „Rafi bácsiét” a bitófa alatt, valószínűleg papi állása miatt, 15 évi várfogságra változtatta a királyi kegyelem. Ebből Lovnovics csanádi püspök, két szuperintendens, Deák Farkas és Mikó Bálint társaságában 6 évet töltött ki Jozsefstadban, midőn hazánk imádott királynéja közbenjárására 215 foglyatársával nyerte vissza a szabadságot. Mikor valaki azt a bizonyos nótát énekl, hogy: „... s a két oldalorodját!” Rafi bácsi megilletve tiltakozik, hogy az egyiket ne, mert az a magyarok védő aungyala. Szabadságának visszanyerése után 19 évig volt Csáki-Gorbón a Jósika báró család udvari papja, s most az ő kérésére helyezte a szerzet tartománytanácsa a brassói zárdához, nyugalmába. Ad multos annos!

A szegény tanulókat segélyező egyesület választmánya vasárnap délelőtt ülést tartott Millig József elnöklöte alatt. Jelen voltak: Csik János, Némethy Károly, Domonkos Lajos, Boros Janka, Kovács Vincze, Vlacsil Károly, Kílényi Károly, Bonts Aurél és Boxberg Frigyes. Elnök megnyitván az ülést, mindenekelőtt jelentést tesz az egylet által kitűzött pályázat eredményéről. A tétel ez volt: „Mint lehetne minél több lomot gyűjteni és azt jól értékesíteni”. Beérkezett két pályamunka. Az egyik dícséretet érdemel, de a díjat (2 arany) nem; a második felett napirendre kell térni. A dícséretet nyert munka jellegje ez: „Kétszer ad az, aki gyorsan ad”, a másiké pedig: „Sir a kis lány”. Némethy Károly indítványozza, hogy a dícséretet nyert munkát adják ki választmány tagjainak átolvásás és tanulmányozás végett. Az indítványt egyhangulag elfogadták és a választmány jövő vasárnap ülést fog tartani s a választmányi tagok akkor véleményyt nyilvánítják, ak a műfelett.

Elnök bejelenti, hogy eddig befolyt adományokban 72 frt 32 kr. Ez után kiküldtek egy bizottságot, a mely megállapítsa: hány szegény tanuló ruházzanak fel télire. Bizottság tagjai lettek: Csik János, Kílényi János és Vlacsil Károly. E bizottság

értekezésbe teszi magát az egyesülettel és azon lesz, hogy minél hamarabb, minél előcsben elkészíttesse a szegény tanulókat ruháit.

Csik János, gazda, ezzel kapcsolatosan bejelenti, hogy a várbeli rabok nem képesek a cipőket kellő időben elkészíteni, de a nadrágokat igen. Tudomásul vétetett.

Felmerült az a kérdés is, miként lehetne a tagsági díjakat leghelyesebben beszélni. Ennek kapcsán kimondották, hogy iskolás gyermekek csak egy évi tartamra lehetnek az egyesület tagjai és ezektől a díjakat az osztálytanítók szedik be.

Millig József elnök bejelenti, hogy rá volt bízva annak idején egy népnépzés rendezése az egylet czéljaira, azonban ő nem tartotta czéla vezetőknek ez eszme megvalósítását, mert a közönség az elmúlt nyáron sok oldalról volt igénybe véve. Kérli a választmányt: ragaszkodjék még a népnépzés eszméjéhez?

Kovács Vincze a maga részéről sem tartja czélra vezetőnek a népnépzést. Indítványozza, hogy a választmány hagyjon fel ez eszmével és e helyett rendezzen a tanítóság czége alatt egy jó táncvigalmat vagy pikniket, ami jobban kifizeti magát.

Kovács indítványát egyhangulag elfogadták. A polgármesterhez folyamodni fognak, hogy a város által megszavazott 500 frt az egyesület részére utalványozza ki.

Végül elnök kihirdeti, hogy a választmány jövő vasárnap, október 19-én újra ülést tart.

Rendezett utca. A Zrinyi-utczát egészen kiaszfaltolták, azonban tapasztalták, hogy az aszfaltjáró a vizet nem képes teljesen levezetni s az utca belsejében töcsök képződnek. Ennélfogva felbontották az aszfaltot és az utczát csatornával fogják ellátni.

A szobor átvétele. A vértanúszobrot ma vizsgálja felül a kiküldött bizottság stabilitás tekintetéből.

Hirdetési oszlopok. Csóty Nándor Arad területén 6 hirdetési oszlopot fog felállítani. Ha ez oszlopokban üdítő italokat árul, akkor fizet a városnak évente egy oszlopot 21 frtot, ha nem árulit el semmit, akkor csak 10 frtot.

A Kőlcsey-Egyesület kérése az aradi kiállításban résztvevőkhez. A kiállítás f. hó 15-én bezáródik, Arad város története gazdagabb lesz egy nevezetesebb eseményvel; éppen azért a Kőlcsey-Egyesület elnöksége azon kérelemmel fordul a tisztelt kiállítókhoz, hogy ha talán a néprajzi vagy esetleg más szakcsoportból valamely oly fölösleges tárgy marad, mely hivatva van e kitűnően sikerült kiállítás emléket a feledéstől megmenteni, sziveskedjenek a tárgyakat a Kőlcsey-Egyesületnél letéteményezni, mely a reabizottakat gondosan megőrözendő s esetleg kedvezőbb idők beálltával, a létesítendő „Aradi és Arad megyei Múzeum” alapjául föntartja. Azon t. kiállítók, kik a jelen fölhívat csakugyan tekintetbe veszik, sziveskedjenek e végből az egyesület könyvtármokát Laukó Albert főrealiskolai tanárt tudósítani, hogy a tárgyak elviteléről intézkedhessék. Az elnökség.

A lutri-ügy. Mint Temesvárról írják, közelebb ki fogják hallgatni a Farkas-féle lottó-ügyben a bécsi „Residenz-Kaffehaus” főpinczérjét is. Farkas ugyanis azt állította, hogy egy éjjel e kávéházban elvesztett 12 ezer frtot. A pinczért Bécsben már kihallgatták egyszer és azt mondotta, hogy nem emlékszik olyan urra, aki ily magas összeget vesztett volna nálok. Farkas Menyhétre nagyon jól emlékszik. A lottó-ügyben a tárgyalás október 27-én lesz s a pinczért ekkor szembesíteni fogják Farkassal.

Egy adat Andrassy Gyuláról. Jókai, a „Nemzet” tegnapi számában csevegi el ezt a jellemző történetet: A legközelebbi bécsi községtanácsban elbocsátott famosos expektorációk olvasása közben jutott ez az adat az eszembe. Azt veti szemünkre Lueger dr, hogy a monarchia, egész hadereje azt a koldus országot védelmezi. (Már hogy minket.) Szekundálta neki hatalmasan az antiszemita. Azt mondjuk erre: eh, mit törődünk vele? Ezt csak Lueger mondja, meg az antisemiták; de a többi községtanácsosok „m élt ő s á g t e l j e s e n h a l l a g t a t t a k !” Hallgattak? No hát arról jut eszembe az Andrassy Gyula adata. Egyszer együtt utaztam a megidcsült nagy emberrel Bécsbe. Csak ketten voltak a kupéban. Ő én nekem ez alatt elmondta mindazt, legrésztesebben ami a török-orosz háboru alatt a külügy-miniszterium részéről megtéte — egész a berlini értekezlet befejezéséig. En benem volt amny — nem mondom, hogy „diplomata”, de „hazafi”, hogy legyőzze bennem az „újságíró” s ezeket a nagyon érdekes körülményeket meg ne irjam. Hanem egy adatot mégis el kell mondanom, mert annak még ma is aktualis értéke van. Jól emlékezem rá, hogy a török-

rök-orosz háboru alatt Magyarországon igen erős áramlatai a közvéleménynek sürgettek a monarchia tetleges beavatkozását — Törökország javára. Hogy mennyiben jött ez áramlat magától, mennyiben volt (talán titkos agitációs comité által?) inszcenálva, arra legjobban megtehetettek volna a körös-körös-keméti dialog tisztelt szereplői, ha eszükbe jutott volna egymásnak még a budavári monstreputáció és a székelypucstíttak is bengáliai világitással szemere lobbantani. Elég az hozzá, hogy tetszett volna biz itt nagyon, ha akkor rámásznak a muszkára. De mit szólnak hozzá a osztrákok? Vajon azok is ugy lelkesülnek-e a törökökrét, mint mi? Hát azt a mi barátaink nem kérdezik. Mikor fizetni kell a quótát a közös hadsereg, akkor azt mondják: „Mint hogy a hadsereg közös, tehát az osztrákoké, tehát tartás azok!” Mikor meg — a mi ellenségünkről van szó, akkor azt mondják: „Mint hogy a hadsereg közös, tehát a miénk, tehát megünk!” És egyszer már csakugyan álltunk azon a ponton, a hol monarchiánknak teljes erejével kellett föllépni, hogy befolyásánakérvényt szerezzen. Ez ugyan egyenesen és kizárólag a korona joga. Azonban Andrassy mégis óhajtott magának aziránt felvilágosítást szerezni, hogy mi vélemény uralkodik e kérdésben az osztrák irányadó parlamenti körökben? Az „alkotmánypart” volt azirányadó — „akkor”. A külügyminiszter fényes diplomatai estélyt adott, melyre az osztrák parlament celebratái mind meg voltak hívva. Vasora után a miniszter egy ablakmelyedésbe szorítá az osztrák alkotmánypart vezérszónokát Herbst drt. Természetesen a külpolitika peripetiáiról volt a szó s az osztrák vezérszónok nem volt fősvény a szavakban. Egyszer aztán Andrassy azt a kérdést koczakztatta a parlamentit nevezetességekhez: — Ugyan, édes doktor. Minő álláspontot foglalna ön el, ha monarchiánk abba a helyzetbe jönne, hogy az akció terére lépjen? Lehetne-e ez esetben számítani önnek és az ön pártjának öszinte erkölcsi támogatására? Erre a kérdésre az osztrák vezérszónok kifeszítette a hóna alatt tartott klakját s indult kifelé a szobából. Andrassy utána ment, abban a hitben, hogy talán biztosabb helyen akar a képviselő ur a tárgyt fölött nyilatkozni. Ez azonban csak ment végig valamennyi teremnek: ki a vesztibulumig. Ott kihuzta a zsebből a ruhajegyé s odanyújtá az egyik szolganak. — De, édes doktor. Mondá Andrassy. Valami választ mégis adjon ön a kérdésemre, akár igent, akár nemet. Herbst állhatatosan hallgatott. A felső kabátját megalálták, eléje hozták. Andrassy maga segített a vendégnek azt fölteni. S még egyszer kérdezé: — Nem válaszol ön a kérdésemre? A vezérszónok felszólt szépen a kabátját s azt senki mondta, hogy „köszönöm”. S elment hazra. Ez a jelenet jutott most eszembe. Amit a bécsi községtanácsban Lueger dr beszélt, azt ő bizonyára nem tanulta senkitől — de amit erre a többi községtanácsosok hallgattak: azt illustris példából tanulták.

Az egri katonatisztek áldozata. Egerből azt jelentik, hogy a katonatisztek által oly vitélül összekészabolt Horváth Béla rendőrkapitány halála — az orvosok véleménye szerint — minden perczen várható. Három-négy nap óta láza már a negyvenedik fokra hágott s a nyakfelső részén hatalmas daganat látható. Ezta Horváth nyakát érő tompa ütések okozhatták s a daganatot okozó genyedés befelé látszik terjedni. Most folynak a daganat felvágására vonatkozó tanácskozások. Aggasztó az is, hogy a betegnek napok óta nincsen étvágya. A veréngző tisztet szabadon járnak kelnek az utcákban, ami bizony sehogy se helyesíthető.

Hol van leghidegebb? Az emberjárta földön a léna torkolatánál Szibériában legnagyobb a hideg. Hederstrom és Wrangol utazók szerint három bunda sem elég s a lehellet fájdalmat okozott a torkokban és a tüdőben. A kilehellet levegő jégként fagy. Az utazó karavánt két felhő veszi körül, mely az emberek és állatok párájából keletkezik. A lovokról lehullanak a patkók, az orlyukok körül jégcsapok képződnek. Még a hideghez szokott részuarvas is az erdőben keres menedéket. A nagy hidegben a sziklák is megrepednek, sokszor a föld is, melyből nem ritkán forrás tör elő, de természetesen rögtön megfagy. Az a szörnes, hogy e nagy hidegek idején szélesednek van, különben minden élő lény elveszne.

A walesi herceg Magyarországon. A pozsonymegyei Morva-Szt-Jánosról jelentik mult szombati kelettel: A walesi herceg, ki hétfő óta Hírsc h báró vendégként itt időzik, inkognitóját szigoruan megőrözve, csaknem az egész időt a vadászat nemes szenvedélyének szenteli. Az angol trónörököslel egyidejűleg itt vannak Dudley lord, Vicount Curzon és a trónörökös segédisztje, Colonel Charke, továbbá Colonel Paget, Horace Fauchar, R. Moncreiffe és A. Saxon. Kivülök hölgyvendégek is vannak és pedig: Lady Raudolph Churchill, Lady

aradi polgári takarékpénztár

(a t. Minorita atyák palotájában földszint)

elfogad takarékpénztári betéteket 5% kamatozás mellett, adólevonás nélkül, két forintos havi betéteket, leszámított váltókat, váltó-hitelt engedélyez jelzálogi biztosítékkal, értékpapírokra kölcsönöket nyújt s elvállalja mindenemű értékpapír vételét és eladását. Magyar Józsi sorsjegyek 4 frt 60 krért darabja nálunk kaphatók.

Saját záloglevelekben nyújt amortizációs kölcsönöket 18 évre 10%-ra, 38 évre 7%-ra tőke- és kamat-törlesztést együttevve, a telekkönyvi kivonat és kasszateri birtokiv beküldése alapján.

Az igazgatóság.

Az e rovat alatt közlötökért nem vállal felelősséget a szerk.

Aradvárosi színház. Évadbérlet 14. sz. Havi bérlet 8. sz. Hétfő, 1890 október 13-án: Akis herceg. Operette 3 felvonásban. Lecocqól. Kezdeté 7 órakor. Felelős szerkesztő: Vásárhelyi Béla.

Aradvárosi színház. Évadbérlet 14. sz. Havi bérlet 8. sz. Hétfő, 1890 október 13-án: Akis herceg. Operette 3 felvonásban. Lecocqól. Kezdeté 7 órakor. Felelős szerkesztő: Vásárhelyi Béla.

Rövid hírek. Esküdtárszéki tárgyalás volt pénteken Zágórában az ellenzék „Obzor” ellen, melyben durva sértő czikk jelent meg Bartsch kerületi előjáró ellen; az esküdték azonban fölmentették a lap szerkesztőjét. — Másfél mázsa tokhalat fogtak a napokban Szegednél a Tiszából s a „Tisza” vendéglő konyhájában sokan nézik a hatalmas halat, melynek feje akkora, mint egy jankora borjú. — Temes megye elispánja sajtópártit indít Reck Sándor közjegyző ellen, ki súlyos vádakkal illette az alispánt egyik temesvári német lapban. — Tüzből pusztított a napokban a bihari megyei Atyás községben s a mentés munkája közben két ember oly súlyosan összeégett, hogy belehalt. — Stubina horvátországi község jegyzője 4000 frt kincstári pénzt elcsikasztott és megszökött.

Színház.

Vasárnap délutáni előadások nagy dívatban vannak Krecsányi óda Aradon, és csaknem mindig telt ház nézi végig a könnyebb fajú darabok előadását. Így volt tegnap is, a különben rettenetes nayságu „Kondorosi szép csaplamén”-val, melyben az érdektelen kedélyű délutáni közönség rendkívül jól mulatott. Sokat tapsoltak Kóvessinének, ki a csaplamént rendkívül kedvesen adta, s a népdalokat magyaros zainattal és tüzzel énekelte.

„A „Tyukodi Lőrincz” stb. című darab, tegnap este hihetőleg utoljára kísértett az aradi színpadon, amely körülmény azonban kevésbé zsenirozta a játszókat, és a kis számú közönség előtt kedélyes előadást produkál-

22,974 apácza-ujoncok növekedett. — Az elhalt szerzetesek negyedrésze delirium tremensben szenvedett, míg tizenhat apácza gyermekágyban halt meg, de igen sokan közülük egészséges gyermekkel ajándékozták meg a világot, Az apák neveit soha sem árulták el, hanem azt mondták, hogy csoda történt velük. Az apácák gyermekeit lelenzházakban helyezik el, jó nevelést adnak nekik s azután kolostorokba dugják be őket. Az orosz kolostorok vagyona több száz millióra rög.

Don Juan megértése. A Don Juan meséje nem mese. A nagy szerelmes tényleg élt. Neve don Juan de Marana volt, s a ház, melyben lakott még áll. A mindszentek temploma mögött épült s jelenleg a Montijo család tulajdonát képezi, melynek Eugenia császárné is sarja. A ház balkonos, nagy ablaka van s félgör, félgöth stílusban épült. Don Juan történetének valódi vége különözi az attól, amelyet a színpadokról ismerünk s következésképp megérteni: Don Juan egy este későn ment a városon keresztül. Utközben halottas menettel találkozott, melyek két oldalra enélt barátok kísérték, kezükben égő fáklyákkal. Az egyik papot megkérdezte, hogy kit temetnek, „Don Juan” volt a felelet. Csodálkozva kísértte a menetet s belépett a templomba. A szertartás után fölemelte a holtról a leplelt és saját magára ismert abban. Másnap fölülten szaladgálva léték a templomban. Nagy beteg lett, de meggyógyult s attól kezdve tisztességes életet élt. Halála után minden vagyonát a Hospicio de la Caridadnak hagyta, melyet Sevillában alapított.

Curzon, Lady Lilian Wemyss, Mrs. Sassoon és Miss Niaga. A walesi herceg, kihez Angliából minden másodnap egy futár érkezik, a délelőtti órákat 10, fél 11 óráig kiterjedt levelezése végzésére szenteli. Ezután megkezdik a vadászatot, koscsikon felkutatják az egész környékbeli vadászterületet, majd megkezdik a hajtóvadászatot. Hirsch báróné ahólygyvendékelegyütt neponkint anyiban részt vesznek a vadászaton, hogy a férfiakat elkísérék a lövészvonalba. Az első hajtas rendszeren két vagy három óra hosszat tart, ezután a szabadban megreggeliznek és egész estig, míg csak világos van, tovább vadásznak. A vadászterület oly nagy, és a vadállomány annyira gazdag, hogy a vadászokat hete en keresztül mindig más és más irányban lehetne folytatni, 7-én 2000, 8-án 1800, 9-én 2000, 10-én 2500, ma pedig közel 3000 vadat ejtettek el. Este az egész társaság a kastély villamosan világított nagy éttermében ebédre gyűlt össze, egy pár estén cigánybanda játszott. A walesi herceg holnap kocsi néhány órára Stom fára megy Károlyi Alajos grófné látogatására, kihez holnap fivere Erdődy gróf is megérkezik. Hogy a herceg innen Malackára is elmenne, arról itt nem tudnak. Hogy mikor utazik el M.-Szt.-Jánosról a walesi herceg, az eddig még nincsen megállapítva.

Orosz kolostorelet. Érdekes adatok kerülnek most napvilágra az orosz szerzetesek és apácák kolostori életéből. A múlt évben 469 kolostorban szerzetesek laktak, 202-ben apácák. A szerzetesek száma 6360, az apácáké 6249 volt. A kolostorokban 11,661 szerzetes-ujonc és

VASUTI VONATOK MENETRENDJE.

Table with train schedules for Arad-Budapest, Arad-Temesvár, Arad-Gurahoncz, Arad-Gyulafehérvár, and Arad-Mezőhegyes. Columns include station names, departure/arrival times, and train types.

Hirdetmény.

Az 1891. évi egyenes adó kivétési munkálatok foganatba vevendők lévén, felhívatik Arad szab. kir. város lakossága, miszerint az adóköteles egyének és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeíró közegeket valótlan bémondásokkal tévútra vezeti, vagy munkájokban bármilyen akadályozza, az 1883. évi XLIV. t. cz. 10. §-a értelmében 1-500 forintig terjedhető bírsággal lesz sújtandó.

Felhívatik továbbá a város közönsége, miszerint az adóköteles alapjául szolgáló vallomási ikeket, melyek ingyen, véthibonyitvány mellett az adóügyi osztályban vehetők át, az alább kitűzött határidő alatt, a polgármester megbízásából, Kilyényi János adóügyi alszámvonóval, a saját érdekében beadni el nem mulassza, és pedig:

A házbérvédelmi vallomások az 1890. évfolyamán keletkezett új házakra vonatkozólag az állami vagy községi, vagy állami és községi adómentes lakrészek külön feltüntetésével f. évi november 15-ig.

A kereseti adó III. osztálya alá tartozó és az 1890. évfolyamán keletkezett üzletek, kereskedések, vállalatok, iparok vagy más előre nem tudható jövedelmű haszonhajtó foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomások f. évi november 15-ig.

A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó meghatározott évi vagy havi fizetésű élvezők évi vagy havi illetményeikre vonatkozó vallomásaikat, — továbbá a tőkekamat-adó tárgyát képező kamat- vagy életjáradékra vonatkozó vallomásokat folyó év november 15-ig.

Az általános jövedelmi pótdadó kiszámításánál levonandó ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg fizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomásokot folyó évi december 15-ig.

Az eb-adorra vonatkozó vallomásokat 1890. évi januárius hó 8-ig.

A nyilvános számokra kötelezett vállalatok és egyéletek jövedelmikre vonatkozó vallomásaikat 1891. évi februárius 28-ig.

A fent érintett vallomások pontos beadása a felek érdekében lévén, megjegyeztetik, miszerint a házbérvédelmi és III. osztályu kereseti adó az 1891. és

1892. évekre fog ezáltal megállapítani, továbbá, hogy az adótergelyaknak az adóköteles jövedelmeknek a kincstár megkörsírása céljából való eltitkolása az 1883. XLIV. t. cz. 100. §-a értelmében 1 firtól 500 firtig terjedhető bírságot von maga után. Arad szab. kir. város tanácsának 1890. szeptember 27-én tartott üléséből.

A városi tanács.

748 | 1890. gazd. sz. | 1-3

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város közönségének tulajdonát képező s a vásártéren a houvéd-husár laktanya előtt levő kis korcsmának 1890 évi november hó 1-től 3 évre leendő bérbeadása iránt f. év október hó 13-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár egy évre 400 ft.

Bánompénzül letendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1890. évi október hó 7-én tartott üléséből.

Kiadta: Kádás Kálmán, aljegyző.

14650/1890. sz. | 625-22-*

Hirdetmény.

A nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszteriumnak az 1891. évi január hó 1-én ország-szerte megejtendő népszámlálással kapcsolatos 54532/890. sz. leirata nyomán elrendeltetik, hogy a minden egyes önállóan számozott háznál levő és emberi lakásul használt, külön fedél

Nyomatott az „Aradi nyomdátársaság” nyomdájában.

alatt levő mellékepek a rendőrség és adóügyi osztály negyedmesterei által összeírtassanak és feltűnő helyen fekete festékkel, alszámokkal láttassanak el.

Ezzől Arad sz. k. város közönsége azon felhívással értesítettik, miszerint házösszeírás alszámoknak a ház falára festését ne csak türje, de azt a népszámlálás teljes befejezéséig az eső által való lemosás vagy bárki által szándékoltt megsemmisítettéstől is a népszámlálás sikere érdekében óvja.

Arad, 1890. augusztus 30-án.

A városi tanács.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező s jelenleg Novák Jéfta által bérben birt postarétnek 1891. évi január 1-től 3 évig bérbeadása iránt folyó év október hó 13-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár egy évre 16 frt 70 kr.

Bánompénzül letendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1890. évi október hó 7-én tartott üléséből.

Kiadta: Kádás Kálmán, aljegyző.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a heti piacokon és a 3 országos vásár alkalmával felállított laczikonyhákban úgy az egész vásártéren, a 3 országos vásáron való italmérésnek 1890. évi november 1-től egy vagy 3 évre bérbeadása iránt folyó év október hó 13-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár egy évre 541 ft.

Bánompénzül letendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1890. évi október hó 7-én tartott üléséből.

Kiadta: Kádás Kálmán, aljegyző.

Hirdetmény.

Ujabbán a város különböző részein a kutyák közt előfordult 3 vesztességi eset a kutyáknak köve tartása vagy szájkosárral ellátására vonatkozólag augusztus 20-án 9243 sz. a. már kihirdetett rendelkezletem meghosszabbítását tevéen szükségessé, annak lejárátát ezenel f. évi november 9-ére tűzőm ki.

Mintán pedig tapasztaltam, a közönség nagy része a hivatkozott rendelkezletet nem tartják be oly pontosan, mint azt az emberélet biztonságá megköveteli, emélfogva intézkedtem, hogy a kutya fogás ne csak reggel 6 óráig, mint az eddig a fogdosással járó kellemetlenség mellözése szempontjából lett teljesítve, hanem egész nap foganatosításassék.

Ezzől a lakosságot értesitem azon figyelmeztetéssel hogy a szájkosár rendes alkalmazása nélkül elfogott kutyák tulajdonosa a fennálló szabályrendelet értelmében pénzbírsággal fognak büntettni.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala 1890. szeptember 30-án.

Sarlot Domokos, főkapitány.